

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2016

IR-RABA' SENA L-ISTUDJI SOĊJALI (*Option*) IL-HIN: Siegħa u nofs

Din il-karta tal-eżami fiha ERBA' Taqsimiet (A, B, C u D). L-istudenti jridu jwieġbu t-taqsimiet KOLLHA. Il-marki għal kull taqsima jidhru bejn il-parentesi.

Taqsima A: Aqra sew is-silta li ġejja u wara wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA li jsegwu.

Parti kbira mill-politika dwar iż-żgħażaġħ hija mibnija fuq sterjotipi negattivi taż-“żgħożija” li huma dejjem magħna. F'ċerti sezzjonijiet tal-midja, sikwit ikun hemm xi haġa sensazzjonali u kummenti li jmaqdru dwar il-valuri u l-imġiba taż-żgħażaġħ. Bl-użu tat-terminu ġenerali “żgħożija”, liż-żgħażaġħ jarawhom bħala grupp kulturalment omogenju (simili), wieħed li huwa konsistentament problematizzat u anke kriminalizzat. Iż-żgħażaġħ huma meqjusa bħala li ma ġewx issoċjalizzati kif jixraq jew li mhumiex kapaci jikkontrollaw lilhom infushom. Mil-lat edukattiv mhumiex jiksbu biżżejjed dak li hu mixtieq u hafna drabi huma mpingija bħala nies li jiksru l-liġi.

Aspett importanti tal-politika soċjali li għandu x'jaqsam maż-żgħażaġħ huwa l-proċess ta' bidla. Meta ġew biex ifasslu l-politika, il-gvernijiet intebħu li jeħtieġ jiffurmaw l-aspirazzjonijiet u l-aspettattivi taż-żgħażaġħ. Iż-żgħażaġħ iridu jkunu ppreparati għar-realtà tar-rwoli tal-adulti, b'mod partikolari r-rwoli tax-xogħol. Is-soċjalizzazzjoni li għandha x'taqsam ma' rwoli tax-xogħol tibqa' fattur ewlieni tal-politika soċjali. Il-qabża mill-bank tal-iskola għax-xogħol hi meqjusa bħala waħda mill-bidliet ewlenin li ż-żgħażaġħ ikollhom jiffaċċjaw. Is-sinifikat partikolari tal-bidliet soċjali li jkollhom jgħaddu minnhom iż-żgħażaġħ hu ta' tħassib serju għal dawk li jfasslu l-politika. Dawn l-istadji marbutin mal-età jeħtieġ li jkunu mmaniġġjati tajjeb biex jinkisbu r-riżultati mixtieqa.

Silta addattata minn “*Seen but not heard: Young people in contemporary Britain*” ta' John Astley

Mistoqsijiet

1. Semmi **TLIET** bidliet soċjali, minbarra dik relatata max-xogħol, li ż-żgħażaġħ jgħaddu minnhom fis-soċjetà. (6)
2. Semmi **ŻEWĠ** fatturi li jistgħu jikkontribwixxu għall-impresjoni li jista' jkollha s-soċjetà dwar iż-żgħażaġħ bħala individwi li jiksru l-liġi. (4)
3. Ikteb dwar **HAMES** vizzji li ż-żgħażaġħ jistgħu jaqgħu fihom. (5)
4. Semmi **ŻEWĠ** attivitajiet pożittivi li ż-żgħażaġħ jagħtu sehem fihom. (4)
5. Semmi **TLIET** modi ta' kif iż-żgħażaġħ iqattgħu l-hin tal-mistrieħ tagħhom. (6)

(25 marka)

Taqsimha B: Aqra sew is-silta li ġejja u wara wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA li jsegwu.

Li tkun b'saħħtek hija waħda mill-aktar affarijiet importanti fil-ħajja; iżda dan xi jfisser eżatt? Is-saħħa hija biss kwistjoni fiżika jew għandha x'taqsam ukoll ma' aspetti oħra tal-ħajja? Fil-fatt, it-tifsira tas-saħħa ma tolqotx biss il-fiżiku tal-bniedem. L-Għaqda Dinjija tas-Saħħa (il-World Health Organisation – WHO) tiddefinixxi s-saħħa bħala stat tajjeb f'sens soċjali u mentali apparti dak fiżiku, u allura s-saħħa tmur lil hinn minn semplicità nuqqas ta' mard jew problemi mentali.

Huwa ħafna aktar faċli tkejjel jekk persuna hijiex marida fiżikament. Li tiddeċiedi jekk hijiex marida mentalment jew inkella soċjalment hija sfida ħafna akbar. Hija xi ħaġa ftit jew wisq faċli li taqra t-termometru u skont kemm jimmarkalek, tiddeċiedi jekk persuna hix 'normali' jew marida. Imma, x'ser ikun qed iservi bħala t-termometru tagħna biex naraw jekk persuna hijiex b'saħħitha mentalment jew soċjalment? Kif nistgħu niftiehm u dwar x'inhu normali u x'inhu indikatur reali ta' stat ta' saħħa fis-soċjetà?

Għal din il-mistoqsija, m'hemmx twegiba faċli. Termometri mentali jew soċjali ma jeżistux.

Madankollu, nistgħu ngħidu li stat ta' saħħa jintlaħaq meta l-persuna tkun ħielsa u f'pożizzjoni li teżercita l-kapaċitajiet u l-ħiliet kollha tagħha.

Silta addattata minn *Ninvestigaw is-soċjetà ta' Godfrey Baldacchino*

Mistoqsijiet

1. Ikteb dwar il-kunċett holistiku ta' saħħa hekk kif imfisser fid-definizzjoni tal-WHO. (6)
2. Liema huma l-ERBA' fatturi determinanti tas-saħħa skont il-WHO? (4)
3. Semmi HAMES kawżi soċjali tal-mard. (5)
4. Semmi ŻEWĠ organizzazzjonijiet lokali u ŻEWĠ organizzazzjonijiet internazzjonali li jaħdmu favur is-saħħa. (4)
5. Is-saħħa fiżika hija aspett wieħed mis-saħħa personali. Iddeskrivi kif il-familja, l-iskola u l-midja jistgħu jippromwovu s-saħħa taż-żgħażaġħ tal-lum. (6)

(25 marka)

Taqsimha C: Wieġeb il-mistoqsijiet KOLLHA li ġejjin.

1. Semmi HAMES forom ta' welfare li jingħataw bħala għajnuna soċjali. (5)
2. Semmi ERBA' forom differenti ta' faqar. (4)
3. Spjega x'nifhmu b'mobbiltà soċjali u semmi TLIET fatturi li jwasslu għall-mobbiltà soċjali. (6)
4. Semmi l-ERBA' setturi tal-ekonomija u aġenti eżempju ta' tip ta' xogħol li nsibu f'kull settur. (4)
5. X'inhilittadinanza? X'privileġġi u dmirijiet iġġib magħha din il-ċittadinanza? (6)

(25 marka)

Taqsimha D: Aghzel WAHDA mit-temi li ġejjin u ikteb bejn 250 u 275 kelma dwarha.

1. Iddiskuti kif għandu jgħib ruħu ċittadin f'demokrazija.
2. Ir-riċerka turi li ċerti kategoriji ta' nies huma aktar fil-periklu li jkunu vittmi tal-faqar u l-eskluzjoni soċjali minn oħrajn. Iddiskuti.
3. F'kull soċjetà nsibu xi forma ta' reliġjon. Iddiskuti l-funzjonijiet tar-reliġjon.
4. Ikteb dwar l-għanijiet li jintlaħqu permezz tal-mezzi tal-komunikazzjoni tal-massa.

(25 marka)

Total: 100 marka